

læg til en allerede bestaaende Lov og derved mulig betegner sig som en moderat Udvikling af disse Forhold i samme Retning som den, i hvilken den ældre Lov gif. Naar det saa imidlertid viser sig, at Lovens Indhold i Virkeligheden angaar noget ganske andet og noget ganske nyt, finder jeg ikke længere en saadan Titel for Lovforslaget som et Tillæg til Lov af 13de April 1851 adækvat. Man maa nemlig huske paa, at denne Lov havde kun til Hensigt at bøde paa de Kollisioner, som efter Religionsfrihedens Indførelse havde vist sig ved Ægtefæls mellem Personer af forskellige Trossamfund eller mellem Personer uden for de anerkendte Trossamfund, hvad jo ogsaa dens fulde Titel antyder. Dette Lovforslag gaar jo derimod ud paa noget ganske andet, idet det nemlig omhandler Ægtefæls mellem Personer, der tilhøre Folkekirken. Jeg skal nu imidlertid ikke hænge mig i denne mere formelle Side af Sagen, da jeg er vis paa og ogsaa har det fulde Indryk deraf efter den ærede Ordførers Udtalelse i Dag, at det har været de ærede Forslagsstillere klart nok, at det Forslag, som de her have indbragt, angaar en meget vigtig Side af den kirkelige Ordning her hos os. Hvorvidt det nu paa dette Stadium af Samlingen er betimeligt at indbringe et saa vigtigt Lovforslag som dette, da det jo i alt Fald kun kan give Anledning til en ganske teoretisk Diskussion og i hvert Fald ikke kan føre til et praktisk Resultat, maa jeg ganske henstille. De ærede Forslagsstillere kunne jo i saa Henseende have deres særlige Grunde, og den ærede Ordførers Udtalelser, saavel ved Forelæggelsen af Lovforslaget som nu i Dag, indeholdt jo ogsaa en Anbydning i den Henseende. Jeg skal tillade mig lidt nærmere at omtale disse Grunde til at indbringe Lovforslaget, som jeg altsaa maa gaa ud fra, at de ærede Forslagsstillere have haft. Den ærede Ordfører udtalte ved Indbringelsen af Forslaget, at „det, vi herigennem tilstræbe, er at imødekomme et af de kirkelige Frihedskrav, som i de svundne Aar have meldt sig stærkest med Krav paa Løsning, det nemlig, at frigive den kirkelige Vielse, at skabe Frihed paa dette Omraade til begge Sider, baade for dem, der søge Vielsen, og for dem, der skulle give den.“

Den ærede Ordfører er i Dag kommen nærmere ind paa en Fremstilling af, hvorledes denne Sag historisk har udviklet sig herhjemme, og jeg kan altsaa for saa vidt fatte mig i Korthed med Hensyn til denne Side af Sagen. Jeg tror, det vil være sprunget i Dniene af den ærede Ordførers Fremstilling, at naar Sagen tidligere har været bragt frem, har det været fra to for-

skellige Synspunkter, nemlig dels Hensynet til Befolkningen og dels Hensynet til Præstestanden. Det første Hensyn laa ganske vist til Grund for det spændteste Forslag 1850 — dets Stæbne omtalte den ærede Ordfører jo; det mødte ikke nogen velvillig Modtagelse i Rigsdagen, hverten i Folketinget eller i Landstinget, og det Forslag fra Regeringens Side, som det gav Anledning til, førte jo til Loven af 13de April 1851. Den ærede Ordfører omtalte dernæst de senere Lovforslag, som ere komne frem her i Rigsdagen, baade i Samlingen 1859 og i Begyndelsen af Tirserne, og som jo ikke førte til, at der kom til at foreligge nogen Udtalelse fra Rigsdagen eller fra noget af Tingene; der forelaa ganske vist Udvælgelsesbetænkninger, men jeg tror ikke, man har Lov til at tillægge disse Betænkninger nogen større Betydning i saa Henseende. For mig har nu Sagens anden Side, nemlig den, der angaar det Hensyn, man har ment at stykke Præstestanden, en langt større Betydning. Dette Spørgsmaal har jo været fremme stadig, lige fra Kirkekommissionen af 1854, hvor der ganske vist kun fra en enkelt Side, fra Pastor Fenger, blev stillet Forslag om Indførelse af borgerligt Ægtefæls. Endvidere var det fremme i Kirkekommissionen af 1859, som den ærede Ordfører jo ogsaa omtalte, men hvis Endresultat ikke vedkommer os her, idet det kom til at angaa den mere administrative Side af Spørgsmaalet, nemlig at gøre Udgangen til Etisksmisse vanskeligere end hidtil, medens man derimod bestemte fravaadene Indførelsen af borgerligt Ægtefæls. Endvidere omtalte den ærede Ordfører den store Kirkekommissions Arbejde i 1868; og den ærede Ordfører gav jo der en Fremstilling af de forskellige Sider, hvorfra Spørgsmaalet den Gang blev set. Et savnede man imidlertid derved hos den ærede Ordfører, nemlig en Gengivelse af den Udtalelse, der fremkom fra Kommissionens store Flertal om Spørgsmaalet i dets Almindelighed. Kommissionens store Flertal udtalte nemlig, at det „maa formene, at den fra umindelige Tider nedarbejdede Form for Ægtefæls Indgaaelse, der paa mangfoldige Maader er sammenvokset med Folkets Forestilling og Levedis, ikke bør antastes, uden hvor Nødvendigheden kræver det, og en saadan Nødvendighed har hidtil kun vist sig i de Tilfælde, hvor frakkilte agte at indgaa nyt Ægtefæls. Af Hensyn til disse forholdsvis sjældne Tilfælde at foretage eller indlede en total Forandring i Formen for Ægtefæls Indgaaelse, vilde være en mod Befolkningen i det hele ubillig Foranstaltning.“ Dette